

i Udviklingen, men at vi maa finde os i Forholdene, som de ere. Jeg vilde have udtalt det Ønske, at alle Parter i Forstaaelse af, at det foreløbig maa blive derved, vilde bestræbe sig for at komme saa godt og saa praktisk ud over det, som man kunde, thi det er jo dog Hovedsagen, og det kommer man ogsaa ud over uden Vejledning enten fra den ærede Minister eller alle andre Steder. Men denne Form har den ærede Ministers Tilløgsudtalelse ikke faaet, den lyder nemlig saaledes: „Ministeriet har derhos fundet Anledning til at gøre vedkommende Lærerforening opmærksom paa, at dens Andragende er et Udtryk for en beklagelig Mangel paa Forstaaelse af, at det ingenlunde er ydmygende for Kirkesangeren at opfylde sine Pligter som saadan, men tværtimod en Ære for ham at kunne bidrage sit til, at alt foregaar sømmeligt og med Orden ved Gudstjenesten.“ Se, dette er jeg nu saa fuldstændig enig med den ærede Minister i, og han skal ikke finde varmere Støtte for Bestræbelserne for, at alt ved Gudstjenesten skal foregaa sømmeligt og med god Orden, det skal det ligesom alle andre Vegne. Hvor Folk samle sig i et eller andet alvorligt Øjemed, skal jeg være den første til at holde paa Sømmelighed og Orden ogsaa i de rent ydre Former, men det er ikke det, hvorefter der her er Tale, her er slet ikke Tale om noget, som foregaa i Kirken, her er Tale om, hvordan Salmenumrene skulle komme op i Kirken, og jeg forstaaer ikke, hvordan det skal have noget med Sømmelighed og Orden at gøre, om de komme ind ad Kirkedøren med Salmenumrene i Lommen, om de møde med en Seddel, hvorpaa der er opskrevet, hvad Barnet skal hedde, eller hvem der kommer og bærer Brødet og Vinen samt vasa sacra op i Kirken og sætter dem paa Alteret, langt mindre, hvem der bærer dem ud igen, naar Folk ere gaaede. Jeg er derfor noget bange for, at det maa tages som en Ytring af, at den ærede Minister vil indprente Danmarks Skolelærerstand og navnlig Danmarks Kirkesangere, at han ogsaa staar paa det gamle Standpunkt, at de have en ganske speciel Opgave, som man i alle Henseender, ogsaa hvor det ligger uden for det rent synlige, som foregaa i Kirken, vil blive ved at holde paa, at Skolelæreren skal forrette. Vi vide imidlertid godt, at det gaar ikke som Loven, som Højesteretsdomme eller Ministeren siger; det gaar i 99 af 100 Tilfælde, som det sundt og praktisk lader sig ordne, det er heldigvis mere og mere blevet saa, at de

fleste Præster og Skolelærere tage Tingene sundt og praktisk og ikke spørge om, hvad der staar i Lovene, eller hvad Højesteret har dømt. Man spørger mange Gange ikke, hvad der staar i ministerielle Skrivelser, man læser dem og glemmer dem mange Gange, naar det da angaar underordnede Ting. Ellers ere vi naturligvis hørige og lydige; men i saadanne formelle Spørgsmaal ere vi komne til at se paa, hvorledes Sagen praktisk lader sig ordne. Synes man, at det er bedst, at Skolelæreren gør det, saa gør han det, og synes man, at det er bedst, at Præsten gør det, kommer man ogsaa ud over det. Men denne lille Udtalelse her kunde gerne enkelte Præster benytte til at sige: Ha, ha, naar Skolelæreren skal have en ekstra Paa-mindelse om, at det ganske særlig er hans Pligt, saa skulle vi ogsaa nok holde de Karle i Tømme. Vi maa jo huske paa, at Præsten bor ikke altid lige ved Siden af Kirkebetjenten. Der kan godt være 1 Mil imellem, f. Eks. som ovre i Jylland, og Skolelæreren travler saa en Lørdag, naar han har sluppet Skolen, op til Præstegaarden og henter Salmerne, naar det skal gaa strengt til eftes Ministerens Paalæg. Dette synes mig at tyde paa, at man ikke er kommen til en saa fri Betragtning af dette Forhold, som jeg vilde tro, er ved at arbejde sig frem.

Alle ere enige om, at § 9 maa forandres; der er kun Spørgsmaal om, hvordan. Men da jeg har set de forskellige Affattelser, have de ikke tilfredsstillet mig, og jeg har derfor tilladt mig at stille Forslag om et Par Ændringer, der ville give Paragraffen baade et andet Indhold og en anden Form; og som jeg synes, i bedre Retning. Mit første Forslag gaar da ud paa at forandre andet Stykke. Det gaar noget videre end baade Udvalgets Flertals og det ærede Medlem for Bornholms (Ingvar Jensen). De beholde nemlig begge det Udtryk, at Kirkesangeren skal være berettiget til at udføre disse Forretninger. Jeg tror næsten at kunne sige, at der ikke er ret megen Mening i Flertallets Forslag, thi det beholder Bestemmelsen i Ministerens Paragraf, som siger, at de ere berettigede, naar Menigheden ønsker det, men der staar i det andet Stykke, at enhver er berettiget, naar det ellers ønskes. Jeg kan da ikke se andet, end at det er overflødigt at sige, at Kirkesangeren ogsaa er berettiget. I det ærede Medlem for Bornholms Forslag kan jeg se, at der er en Tanke, men den tiltaler mig ikke. Han siger, at de skulle være berettigede, og han stryger saa For-